

Nr 1244

Av herr **Hermansson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 126, med förslag till lag om kommunalt partistöd.

(Lika lydande med motion nr 1078 i Första kammaren)

De i proposition nr 126 anförda skälen för att även kommuner och landsting skall kunna bevilja anslag till de politiska partierna förefaller vara bärkraftiga. De politiska partierna spelar en väsentlig roll inom den kommunala självstyrelsens system. Ju mer den kommunala verksamheten ökar i omfattning desto mer reses allt större krav på partiernas förmåga att utföra en nödvändig informations- och opinionsbildande verksamhet. Det är ett stort intresse att väljarna får tillfälle att värdera politiska händelser och beslut och kunna väga åsikter och politiska program mot varandra. Ekonomiskt stöd från kommuner och landsting till de politiska partierna inom respektive valkretsar är därför fullt motiverat.

När det gällde det statliga partistödet vände sig den kommunistiska riksdagsgruppen mot en fördelningsprincip grundad på den mandatmässiga representationen i riksdagen. Det var enligt gruppens mening mera rättvisande att utgå från röstfördelningen. Övergången till ett valsysteem vid riksdagsmannavalen innebärande tilläggsmandat förändrar i detta avseende situationen. Men detta har inte tillämpning vid de kommunala valen.

Men inte enbart detta förhållande konstituerar en skillnad. Medan partierna kan antas använda det statliga partistödet för sitt rikspolitiska agerande för landet som helhet, torde kunna uteslutas att ett kommunalt partistöd kommer verksamhet till del i en *annan* primär- eller landstingskommun än där stödet utanordnats. En blick på den kommunala valstatistiken upplyser om att t. o. m. som stora betraktade partier på sina håll är mycket svagt företrädda. Att ge ett parti en någorlunda jämbördig chans att hävda sig i en kommun eller i ett landstingsområde, där partiet är svagt förankrat, genom en *annan* än en strikt proportionell fördelningsmetod vid partistödet beräkning, måste mera motsvara propositionens syfte än vad dess utformning anger.

Flera remissinstanser påvisar i sina remissyttranden det kända förhållandet att partiernas kostnader till viss del är oberoende av partiets storlek. De förordar därför att ett grundbidrag borde utgå och att därutöver partistödet beräknas efter antalet mandat. Vi ansluter oss till denna mening.

I propositionen argumenteras för ett strikt proportionellt bidrag därför att ett bidragssystem som inbjuder till »uppsplittring på småpartier eller får andra inte avsedda verkningar på partiförhållandena ansetts böra undvikas». Argumentationen bortser från förslaget i lagtexten att endast parti skall få bidrag som redan *har* representation i kommunens fullmäktige. Det förekommer visserligen ibland att här och var särgrupper bildats som blivit representerade i fullmäktigeförsamlingarna. I den mån sådana kvarblivit mer än en valperiod får det betraktas som undantagsfall. Det finns i alla händelser ingen anledning att vare sig ifrågasätta sådana gruppers lika rätt till med övriga parter jämbördiga bidrag eller att grunda lagstiftningens utformning på sådana särfall.

I flertalet fall där ett grundbidrag — med angivet syfte att bestrida för alla partier, stort eller litet, i huvudsak likvärdiga kostnader — införes, kommer detta redan existerande politiska partier till gagn. Därmed skapas ett mellan partierna mera jämbördigt system, vilket också är ett lika hänsynstagande till de olika väljargrupperna inom samhället. I den mån nya partibildningar växer fram sker detta utifrån förhållanden och värderingar, som icke nämnvärt kan sägas påverkas av att ett mera demokratiskt och rättvisande system för partistöd införes.

Med hänvisning till det anförda vill vi sålunda förorda ett bifall till förslaget om införande av rätt för kommun att ekonomiskt stödja politiskt parti men med en på angiven punkt annan utformning än den som återfinnes i propositionen nr 126.

Vi föreslår därför,

att riksdagen måtte med bifall till förslaget i Kungl. Maj:ts proposition nr 126 år 1969 om rätt för kommun att lämna ekonomiskt stöd till politiskt parti antaga följande

Förslag

till

Lag

om kommunalt partistöd.

Häri genom förordnas som följer.

Kommun får — — — (lika med propositionen) — — — kommunens fullmäktige. Beslutet skall innehålla att bidrag utgår till varje sådant parti *dels som grundbidrag* och dels med samma belopp för varje plats som partiet vid nämnda tid har i fullmäktige.

Vad som — — — kommun och landsting.

Stockholm den 28 oktober 1969

C. H. Hermansson (vpk) Eivor Marklund (vpk) Gunvor Ryding (vpk)